

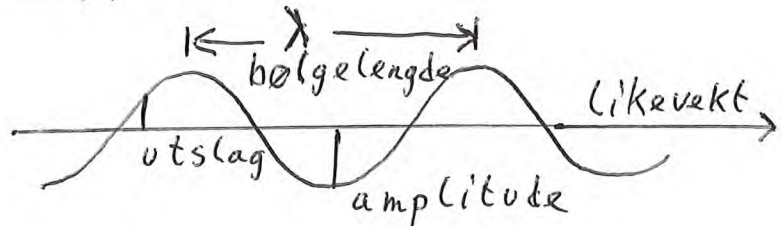

Rep. 2

Atom- og kjernefysikk

Tversb. v
Langsb. v

$$f = \frac{1}{T} \quad \text{og} \quad v = \frac{\lambda}{T} = \lambda \cdot f$$

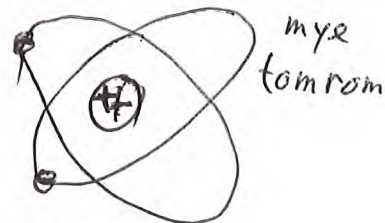
Lysbølger: optisk gitter gir interferensmønstre
er Elektromagnetiske med $c = 3,00 \cdot 10^8 \frac{m}{s}$

$$c = \lambda \cdot f$$

elektrolyse: atomet er sammensatt
 z = elementarladningen

Rutherford's atommodell:

Kvantar og fotoner:

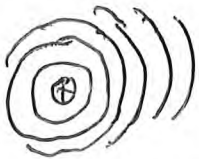

Ett foton $\rightarrow$ ett elektron ut

$$E_f = h \cdot f \quad \text{Planckk.}$$

Lys = bølger og partikler?

Bohrs atommodell: Postulat 1: Et atom kan eksistere i visse energitilstander uten å miste energi.
P. 2. Hele energiforskjellen sendes ut som ett foton hvis atomet går over til et lavere energinivå.

$$E_f = E_n - E_m \quad \text{der } n > m$$

$$E_\infty - E_1 = \text{ioniseringsenergi}$$

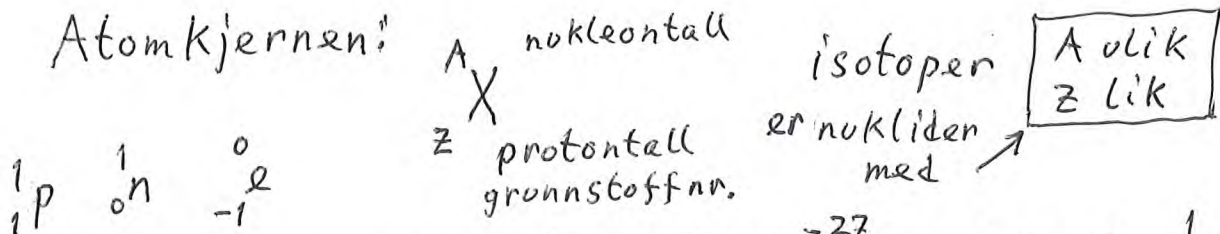
Spektrallinjene til H-atomet

  $n=2$ synlig lys
 $n=1$ ultrafiolett

Stoffer med stor tetthet har kontinuerlige spektra.
Nordlys er et emisjonsfenomen.

[9,10,11,14,17]

Atomkjernen:

$$m_p \approx m_n \approx 1u = 1,66 \cdot 10^{-27} \text{ kg} \text{ og } m_e \approx \frac{1}{2000} u$$

nuklidemassen gjelder et nøytralt atom.

Sterk kjernekraft holder atomkjernen sammen
 svak ---||--- virker ved f.eks. β -stråling

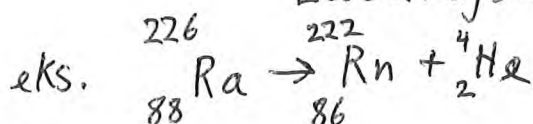
Radioaktivitet og kjernerreaksjoner:

α -stråling = He-kjerner
 β " = elektroner
 γ " = fotoner

} ioniserende

Bevaringslover ved kjernerreaksjoner:

Ladningstallet Z og nukleontallet A bevarer.

Radioaktiv omdanning: Aktivitet $A = \frac{\Delta N}{\Delta t}$

$t_{1/2}$ = halveringstid

Tida til halvparten av atomkjennene er omdannet.

$$A = A_0 \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^{t/t_{1/2}}$$

$$N = N_0 \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^{t/t_{1/2}}$$

$$m = m_0 \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^{t/t_{1/2}}$$

eks. 9.7 Har 8,0g Rn-222 med $t_{1/2} = 3,8d$
 Finn tid til 1,0g er igjen av Rn-222.

$$m = m_0 \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^{t/t_{1/2}}$$

$$1,0g = 8,0g \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^{t/3,8d}$$

$$0,125 = \left(\frac{1}{2}\right)^{t/3,8d}$$

$$\lg 0,125 = \frac{t}{3,8d} \cdot \lg\left(\frac{1}{2}\right)$$

$$3,8d \cdot \frac{\lg 0,125}{\lg\left(\frac{1}{2}\right)} = t$$

$$t = 11,4d \text{ dvs. } \underline{11 \text{ dager.}}$$

[9.28, 31, 32, 35]

Repz. Stråling og drivhuseffekt

Utstrålingstetthet $M = \frac{P}{A}$

Innstrålingstetthet $E = \frac{P}{A}$

Areal av ei kule: $A = 4\pi r^2$

Areal av ei sirkelskive: $A = \pi r^2$

Stefan-Boltzmanns lov. (for svarte legemer, Absorberer all stråling)

For et legeme med temp. T en $M = \sigma \cdot T^4$

og $P = A \cdot M$ for et helt legeme. $5,67 \cdot 10^{-8} \frac{W}{m^2 K^4}$

Ikke-svarte legemer: $P = \sigma \epsilon A T^4$ ϵ emissivitet $\epsilon = 0$ for speil

Strålingslikevekt.

Netto for et legeme: $P = P_{\text{emittert}} - P_{\text{absorbert}}$

husk T i Kelvin!

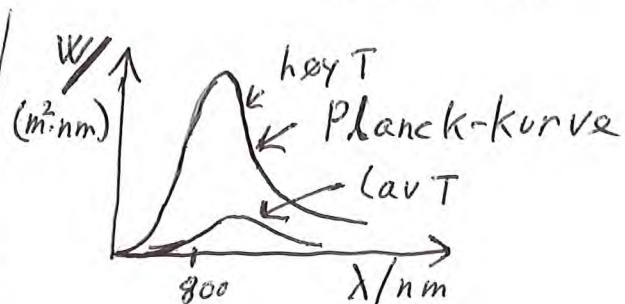
Jorda er i energibalanse. $P_{\text{inn}} = P_{\text{ut}}$ $\bar{T} = -18^\circ C$ uten drivhuseffekten.

Wiens forskyvningslov:

Bølgelengden for $\lambda_{\text{topp}} = \frac{a}{T}$

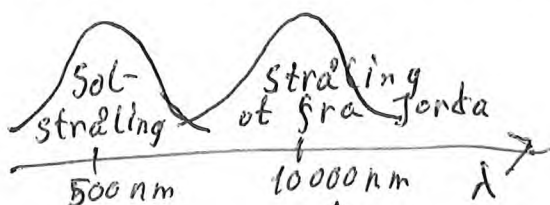
der $a = 2,90 \cdot 10^{-3} \text{ Km}$

T = legemets temp.

Energi balansen til en planet avhenger av Albedo: $\frac{100 \frac{W}{m^2}}{340 \frac{W}{m^2}} = 0,29 = 29\%$ for Jorda
Refleksjonsbrøken dvs. 71% blir absorbert.

Naturlig og forsterket drivhuseffekt.

↑ absorberes av H_2O, CO_2

startar tilbakekoblinger CO_2 , metan osv.

Klima skyldes komplisert samspill av faktorer.

[10.03, 05, 07]